

Spiegel nächstliegende Armschwinge ist nicht immer weiss, die Querbänderung der Rückenfedern fehlt u. s. w. Bei Schiøler, Danmarks Fugle I S. 364 haben wir herrliche Abbildungen dieser Ente in verschiedenen Kleidern. Bei Jungvögeln können die Flügeldecken quergebändert, der Spiegel schwarz sein u. s. w. Der Flügel des jungen Vogels mausert nicht, der Schwanz langsam, in der Regel wie hier der Fall ist, die mittelsten zuerst.

Fågelobservationer gjorda på Åland.

Av J. SNELLMAN.

Corvus corax. Är en regelb. förekommande vintergäst. Påstås någongång ha häckat, vilket är möjligt. Sällan sedd sommartid.

Corvus cornix. I januari draga de sista reslystna västerut och redan i medlet av febr. återvända „vårens förstlingar“. Kråkan är nu långt allmänare på Åland vintertid än för 25 år sedan.

Colæus monedula. Stann- o. flyttf. I brist på husrum anlitar kajan numera i allt större utsträckning till buds stående håligheter i skogen, spillkråksbon o. d. långt från byarna.

Pica pica. Mycket spridd men ingenstädes talrik. Vart överskottet tar vägen är en gåta.

Nucifraga caryocatactes (och *macrorhynchus*). Anträffas året om, talrikast på hösten. Ett par ungpullar påträffade I. VIII. 1928; bo med ägg (enl. uppgift) i Vårdö 1927. C. 4 par på kvadratmilen.

Garrulus glandarius. Förekomst i det närmaste = nötkråkans, ehuru fågeln icke är så allmän höstetid som denna. Besöker oftare gårdarna och mera sällan bergiga skogar.

Sturnus vulgaris. Ses ännu i nov. och långt in i dec.; 1 ex. övervintrade i Mariehamn för några år sedan; senaste vinter 1—6 st. till slutet av febr.

Carduelis carduelis. En av de sista i nov. på Signilskär. Små flockar; några ses ännu vid nyårstid. (2 ex. 3. II, 10. II).

Chloris chloris. Stann- o. flyttf. Förekommer täml. sparsamt året om.

Carduelis spinus. Stann- o. flyttf. Flockarna på senhösten stundom rätt stora. (Nästan flygvuxna ungar anträffade d. 20. V).

Carduelis linaria. Ungefär lika allmän som spinus. C. l. *holbællii* torde i regeln resa tidigare än huvudformen, ensam eller i

små följen. När Lin. lin. slutligen infann sig i mängd, bildade den små fågelmoln därute.

Pyrrhula pyrrhula. Stann- o. flyttf. Större eller mindre sällskap reste rätt ofta över Signilskär.

Pinicola enucleator. Iakttagen ofta denna höst 1928 (ända till 18 st.). Flyger vanligen allena, högt lockande över skogen; riktningen W eller WSW.

Loxia curvirostra. Mycket allmän vintern 1927—28 (10 bon funna i slutet av mars). I det närmaste försvunnen 1928 på hösten. Över Signilskär gick sträcket dagligen året förut i flere riktningar.

Loxia pytyopsittacus. Antalet mindre (endast ett bo funnet, mars 28). Allmännare hösten 1928 än föreg.

Loxia leucoptera bifasciata. Följde ofta korsnäbbströmmen över Signilskär till eller från Sverige, ensam, parvis eller i små sällskap. Icke obs. 1928; en familj iakttagen för många år sedan i kyrkoby, Jomala.

Fringilla coelebs. Försenade flyttare (?) stanna stundom vintern över.

Fringilla montifringilla. Ses i likhet med föreg. ännu i dec. och senare. Sjungande ♂ anträffad djupt inne i Gottby örnskog, Jomala, i början av juli 1928; den skulle alltså häckat där.

Passer domesticus. Är icke synnerl. talrik där den förekommer. En och annan drar västerut över det smalaste stället.

Emberiza citrinella. Mindre sällskap i gårdarna eller byarnas utkanter; stann- o. flyttf.

Plectrophenax nivalis. De sista resa mycket sent förbi och de första komma åter mycket tidigt.

Certhia familiaris. En eller flera i mesflockarna. Kom ett fåtal gånger ut till Signilskär.

Parus major. En av de allmännaste vinterfåglarna. Några följde svartmessvärmarna till de sista utposterna vid Ålands hav och reste troligen förr eller senare över.

Parus coeruleus. Stann- o. flyttf. Sågs likväl icke så ofta därute som ater.

Parus ater. Stann- o. flyttf. Över Signilskär drog hösten 1927 flockar på flera tiotal titt och ofta. Många drunknade vid dålig väderlek.

Parus cristatus. Mycket sällsynt på fasta Åland, allmännare österut.

Parus atricapillus borealis. Allmän året om, åtminstone täm-

ligen. Bland höstens flyttare över Degerskären visade sig även denna någon gång.

Aegithalos caudatus. Stryker i smärre sällskap landet runt. Stann- och flyttfågel (?) (åtminstone några flögo över Signilskär).

Regulus regulus. Stann- och flyttfågel. Flyttar även om dagen.

Lanius excubitor. Sällsynt efter den egentliga flyttningstidens utgång. Anträffad bl. a. 26. II 28. Torde leva huvudsakligen av småfåglar sedan snö fallit, mesar, gulsparvar o. a.

Bombycilla garrulus. Uppträder i större eller mindre svärmar från okt. till april. Mindre talrik efter nyåret.

Turdus pilaris. En vanlig företeelse vintertid. Flockarna stundom mycket stora.

Turdus viscivorus. Har observerats långt in i januari, flere exx. i dec.

Turdus merula. Icke sällsynt, 4—6, sällan flere tills. vintertid, ibland ensam.

Erithacus rubeculus. Sedd 10. XII 28 (2 exx. norr om Mariehamn), 19. XII 28 (2 exx. söder om M:hamn); 1 ex. i M:hamn febr. 1927; början av jan. 1929.

Prunella modularis senare hälften av febr. sedd i Mariehamn.

Troglodytes troglodytes. Anträffas också här under de kalla månaderna, dock icke ofta.

Cinclus cinclus. Uppträder regelb. vid rinnande vatten. Eller också vid sjö- och havsstränderna, där fågeln lever av „märlor“, skalbaggar, fiskyngel o. d. Är vanligen ensam, ibland ha 2 slagit följe.

Dryobates major. Stann- o. flyttfågel (?) — Fann vägen ut till Signilskär några gånger.

Dryobates minor. Icke allmän men långt oftare sedd än

Dryobates leucotos. Förekomst oviss. I Korpo och vid Åbo har jag någongång sett den.

Picus canus. En raritet härute.

Dryocopus martius. En av de bullersammaste sångfåglarna på vårvintern. Skogsduvor, kajor och pärlugglor överta sedermera bo-lägenheterna.

Picoides tridactylus, som blott tillfälligtvis iakttagits.

Nyctea nyctea. Bland trädlösa kobbar i yttersta havsbanden övervintrar denna vackra fågel. Lyser några år med sin frånvaro för att under nästa period uppträda desto talrikare. Födan utgöres övervägande av sorkar, harar och sjöfåglar komma i andra rummet.

Surnia ulula. Invasion hösten 1914. Varken förr eller senare har den varit så allmän som då. Vanligen söker man den förgäves. Vintern 1929 sköts ett ex.

Glaucidium passerinum. Sällsynt. (Veterligen icke iakttagen sommartid).

Cryptoglaux funereus. Sannolikt tämligen allmän. Ses icke så ofta men låtet ljuder än här än där under höst- och vårvällar. Lever av gnagare (huvudsakligen) och fåglar. (Faller icke sällan själv offer för höken och — uven).

Bubo bubo. Med ledning av ropen, påträffade uvar och lämpliga häckplatser kan man uppskatta stammen till bortåt ett tjugotal par. Stannar eller stryker omkring.

Strix nebulosa lapponica. ?

Syrnium aluco. ?

Falco rusticolus. Tvenne ungf. iakttagna, den ena, en ♀ in-fångades.

Falco candicans? För många år sedan sköts en vit jaktfalk, när den slog i en orrbulvan. Den 10 mars 1917, strax efter kl. 12 p. d. iakttog jag en undertill helvit falk (så när som på vingspetsarna, vilka verkade mörkare) jaga kråkor i närheten av Dalkarby i Jomala. Under svängarna vände den härliga fågeln den likaledes vita med mörka, *skarpt avgränsade fläckar* överströdda ryggen till, innan den svängde över Jättbodyle berget mot Lemland. *Falco rusticolus* var det inte, det var sannolikt *candicans*.

Falco peregrinus. En och annan pilgrimsfalk kan man få se i dec. och senare på vintern. Är stundom vid häckplatsen redan i mars; okt. och april äro de egentl. flyttningsmånaderna.

Falco columbarius aesalon. Liksom *peregrinus*. Observ. i dec. och jan. Skjuten på Signilskär i febr.

Accipiter nisus. Några, vanligen äldre fåglar, övervintra. En verklig syndaflod strömmar genom landet i sept. och okt. (Först årsungar, sedan årsungar och tvååringarna, sist de äldre, eller alla 3 slagen).

Accipiter gentilis. Följer i likhet med *nisus* gärna kusten under höststräcket. Äldre och yngre ses hela vintern.

Aquila chrysaëtus. Observerad i regel från 25. IX till 28. III. De övervintrande tillhöra icke — att döma av skjutna ex. — den allra yngsta generationen. Några ha rest denna höst från norra Lemland över Ytternäs mot Hammarudda och Signilskär följande

samma stråkväg som sparv-, duv- och blåhökar, kråkor, många småfåglar m. fl.

Haliaeetus albicilla. De gamla havsörnarna avlägsna sig synbarligen icke långt från häckplatserna vare sig det är vinter eller sommar. De yngre, framför allt de yngsta, styra bort över havet.

Buteo lagopus. Kan anträffas från slutet av aug. till början av vintern. På Signilskär observerades den första d. 9. III 27. Över Signilskär och Lemland går färden i de flesta fall, några slå in på en väg som går över Jättböle, Jomala, varvid flygriktningen är någotsånär NW—SE, SE—NW.

Cygnus cygnus är en hårdig fågel som ogärna överger näringsstället förrän isläggningen tvingar till uppbrott. Återvänder så snart våren kallar.

Anas platyrhyncha, Lemströms kanal och vid kusten före isläggningen. Många dö av umbäranden och köld eller falla utmatade i hökars, uvars, fjällugglors, örnars (eller mänskors) klor.

Bucephala clangula. Allmän under årets kalla månader (endast några par häckar).

Oidemia nigra. En ♀ iaktogs flere gånger i början av febr. 1927 utanför Hammarudda i Jomala.

Clangula hyemalis. Ställvis talrik i yttre skärgården till medlet eller slutet av maj. Åter här i okt.—nov.

Somateria mollissima. Ännu vid nyårstid och senare kan man få syn på ungejder. I medlet av mars (d. 16. III 1927) komma de första paren över havet.

Mergus merganser. Är också en typisk vinterfågel. Flockar på flere hundra har iakttagits innanför Hammarudda under midvintern (storskarvar, knipor, allor, havs-, grå och vit-trutar, måsar, gräsänder och grisslor söka samtidigt lä för stormen).

Mergus serrator. Sällan sedd; allmänare än föreg. under sommaren; anländer sent på våren.

Mergus albellus. En raritet även den av första rang. En ♀ observerad vid Hammarudda-Bogskär 18. IV 26, en ♂ bland kniporna d. 2. XII. 28, öster om Mariehamn. Andra iakttagelser osäkra.

Phalacrocorax carbo. Spridda sällskap ses flerstädes på kliporna längst ute. Sammanlagt torde de uppgå till några hundra, kolonin vid Signilskär, omfattande c 150 ind., medräknad. Flyttningstider: april & aug.

Larus canus. Skärgårdens egna avresa redan i aug. I början

av nov. ersättas dessa av ett antal (synbarligen) norrifrån kommande måsar, äldre o. yngre, vilka stanna sålänge havet är fritt (det tillfrysar mera sällan). — Bland dessa våra vintermåsar ses vanligen några främlingar, med mörkare vingspets hos de äldre och en renare teckning hos de yngre, tillhörande, skulle jag tro, arten

Rissa tridactyla, ty redan skriet är ett annat än den vanliga fiskmåsens. Något skjutet ex. att stöda sig på finnes tyvärr icke ännu av denna nya måsart, men försöken skall väl till sist, trots fåglarnas skygghet, krönas med framgång. (De följa gärna ångare men från en ångare i gång lönar det sig inte att skjuta). I medlet av mars återvända fåglarna norrut. (Enl. iakt. på Signilskär.)

Larus argentatus. Anträffas året om; icke så allmän som *Larus marinus*, vår vanligaste trut, när *fuscus* lämnat oss.

Larus hyperboreus. Ses även dagligen från nov. till april, då den oförmärkt försvinner.

Larus fuscus. Enstaka äldre fåglar, aldrig yngre, ha någon gång observerats vintertid.

Larus minutus. Sällsynt gäst vid vinterns inträde. Visat sig, en ungf. o. m. äldre i sällskap, vid Hammarudda-Bogskär jultiden 1921 (eller så omkring). Två ungf. observerades av olika personer på senhösten 1926 här i skärgården och under hösten 1928 besökte 1 ex. Slemmern öster om Mariehamn. (Skärgårdsbon kallar dem tärnor).

Stercorarius pomarinus. Strök förbi Hammarudda, Jomala d. 10. XII 24. (Enl. uppgift o. beskrivning). Ett annat exemplar, en vacker ungfågel, infångades döende vid Heligmansfyr nära Signilskär i slutet av okt. 1926. (Nu i Reallyceets samling).

Colymbus adamsii. Enl. uppgift sedd utanför Hammarudda, Jomala, 5. I 27.

Colymbus arcticus förekommer också under vintermånaderna, men endast i ringa antal. (Är senare en av de vanligaste sträckfåglarna).

Colymbus stellatus. Liksom *arcticus*.

Uria grylle. Ses ofta under dec., jan. och febr. Den gamla mörka grisslan är här redan i medlet av mars eller tidigare och säges vara den första återvändande sjöfågeln. På hösten försvinna de äldre kort efter häckningstidens utgång, och senare iakttages endast gråspräckliga eller vitspräckliga ungdomar.

Plotus alle. Ca. 4 gånger anträffad: 1) över isen utanför Hammarudda-Bogskär drog ett ex. en dag i mars 1924, 2) ett annat fälldes i Marsund d. 16 nov. 27, 3) ett tredje simmade utanför ång-

båtsbryggan i Mariehamns västra hamn d. 14. XII 28, och så 4) har man anledning tro, att den „tordmulunge“, som hela vintern 1925—26 höll till utanför Heligmansfyr, icke var en tordmule utan en — alkekung.

Calidris maritima. Vår enda vintervadare. Iakttagen i nov., dec., jan., febr., mars och april (enl. en obestyrt uppgift ännu i juni). I magen på skjutna exx. små musslor. Nyare fynd än de till Zool. mus. anmälda ha gjorts senare, varför den „sällsynta“ fågeln kanske icke är fullt så sällsynt som man förmodar. Lyckas man bara taga sig ut till Utbådan eller Ståtbådarna i Jomala, till yttre Borgen, Sankan, Gislan m. fl. kobbar vid Signilskär — ett stundom (vintertid) ganska vanskligt företag — har man rätt stora utsikter att få se åtminstone någon skärnsnäppa i stränderna.

Scolopax rusticola. Sedd senast 2. XII 28. En och annan är här redan i slutet av mars.

Tetrastes bonasia. Några utsläpptes för icke så länge sedan.

Tetrao urogallus och

Lagopus lagopus tillhöra också numera Ålands fågelfauna. De ha häckat och spritt sig.

Perdix perdix. Mycket sällsynt; har hört lätet tvenne gånger och sett — 1 ex. (under 22 år).

I mars anlända *sånglärkan*, *trädlärkan*, *skärpiplärkan*, *staren*, *vipan*, *skogs-* o. *ringduvan*, *dvärg-*, *torn-* och *pilgrimsfalken*, *ffjäll-* och *ormvråken*, *sparv-* o. *duvhöken*, *jordugglan*, *bo-* och *bergfinken*, *snösparven*, *måsar*, *grisslan*, *ejdern*, *sädgåsen*, *sångsvanen* o. flera andra s.s. *råkan*, *kajan*, *större strandpiparen*, *viggen* m. fl. *sjöfåglar*, om gynnsam väderlek råder.

Övervintrande bofinkar och koltrastar.

Trots att senaste vinter var ovanligt sträng och olämplig för sydligare sommargäster har ett antal bofinkar dagligen ända till vårens inbrott varit synliga på Tallbacka sjukhems område i Tölö. Ett fristående alltid rikt dukat fågelbord invid läkarbostaden har befriat dem från alla bekymmer för näringsproblemet, vilket mer än kölden synes försvåra övervintringen. Bland bofinkarna, till antalet circa 10, funnos även några honor, vilket förtjänar framhållas, enär övervintrande honor enligt uppgifter i handböckerna äro sällsynta också i Sverige.

Under de senaste åren synes koltrastens bosättning i vårt land